

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravnilstvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 16.

V Ljubljani, v soboto 20. januarija 1894.

Letnik XXII.

Obletni računi.

II.

Kakó smo sicer kaj gospodarili v preteklem letu?

Vspehov ne moremo meriti in šteti; le to lahko sodimo, kar se stori. Po številu mož in orožja merijo države svojo vojno moč; po številu in kakovosti naših sredstev in naprav v prosoh katoliškega mišljenja in življenja cenimo tudi mi svoj napredek in svojo moč proti liberalizmu. Naš čas pa ima svojo moč poglavitno v časništvu in v društvih. Tudi mi jo imamo, — kolikor je imamo.

Najprej dajmo čast starim našim sobojevnikom, konservativnim listom, ki so krepko zastopali našo reč tudi v preteklem letu. Čast pred drugimi onemu našemu znanecu, neznatnemu in preprostemu, ki nosi našo misel tja v zadnjo vas slovensko, — vrlemu „Domoljubu“. Z veseljem povsod sprejemajo našega znanca in radi poslušajo njegova pripovedovanja. Komaj ga čakajo, da pride; marsikje bi ga radi večkrat imeli. To se mu drugače godi, kakor njegovemu tekmeču liberalnemu „Rodoljubu“. Ste slišali oni dan liberalce v čitalnici? Na stotine se ga zastonj deli in vsiljuje. Da, pojdimo k njim v šolo, učimo se pri njih požrtvovalnosti. Marsikje bi ga še gotovo „Domoljuba“ radi sprejeli, ko bi se ljudje le seznanili z njim. V ljudstvu je naša zaslomba, naša moč in naše upanje. Ljudstvo treba nam vzgojiti v pravem duhu. In dobro pisan list za ljudstvo je najboljši pospeševatelj naših teženj. „Domoljubu“ naj bi tedaj vso pozornost obračati zlasti naši pisatelj.

Novoga sodelavca smo dobili preteklo leto v Primorju s „Primorskim listom“, ki je s koncem leta srečno dovršil prvi tečaj. Bil je že skrajni čas. Primorje slovensko bilo je nekaj let sem, kakor

Kras burji, odprto neomejenemu gospodarstvu očitega in pokritega liberalizma. Da bi si že skoro mogel novi list nekoliko opomoči in izhajati tolikrat, da bi mogel zadostovati potrebam svojega okrožja.

Sicer imamo zdaj za enkrat listov za potrebo, le na Goriškem bi bilo dobro še enega, naj bi tjakaj zanesel malo več luči, da bi se goriški gospodje naučili malo bolje — razločevati duhove. Naj bi le vsi čvrsto zastopali resnico in krepko tekmovali z liberalnimi; domoljubov naloga pa je, pridno jih podpirati in razširjati.

Poglejmo delovanje naših društev.

Tudi „Vzajemno podporno društvo“ stopilo je z novim letom v drugi tečaj in še vedno vsprejema nove deležnike. Prijatelji ljudstva in vsi, ki imate kaj srea za revne in nevedne ljudi, čujte naš glas in našo prošnjo: dejte in povejte ljudem, kaj je „Vzajemno podporno društvo!“ Kolikrat sem z bridkostjo gledal vsako soboto zvečer pijane delavce, vračajoče se domu, ko so prejeli tedensko svojo plačo. In dasi so imeli dober zaslužek, je malokdo imel kak krajcar. Duhovnik, poslanec božji, ki oznanuje ljudstvu resnico večnega življenja, ki pase ovčice svoje z nadnaravnim kruhom božjih nauk, nikar se ne sramuj in ne brani priporočati ljudem skrb za — vsakdanji kruh. Saj ta silna zapeljivost, ki se je lotila ljudi, najslabše vpliva nanje v moralnem in verskem oziru. Varčevati jih učimo! Kot nalašč za to je pa „Vzajemno podporno društvo“. In ker si ljudje ne znajo pomagati, ali se je celo ne oprimejo, če tudi kako reč spoznajo za pravo, moramo jim sami pomagati in na roko iti. „Vzajemno podporno društvo“ mora priti med ljudi, potem bo še-le moglo izvrševati svoj namen. In najbolj primerno je ravno za navadno najbolj zanemarjene ljudi, ki vsak teden prejemajo svojo

plačo. Tudi to je mali kosec socialnega vprašanja med nami.

Naše „Katoliško politično društvo“ je napravilo letos sijajen shod v Novem Mestu, ki je hoté ali nehoté še g. Šukljetu imponiral. Ali bi ne bilo lepo, ko bi se naše društvo malo večkrat kam pokazalo? Sijajen shod pa bil je — edini celega leta. Dunajska katoliška društva imajo vedno svoje shode. Radi hvalimo izvrstno organizacijo Gorenjih Avstrijcev. Ali linško „Katol. politično društvo“ imelo je v preteklem letu 11 shodov; tudi „Politično in gospodarsko društvo“ za Koroško, kateremu za probujo ljudstva vsa čast, imelo jih je 6.

Novomeški shod pa je imel tudi lep sad: novo „Katoliško politično društvo“ za Dolensko. — Sploh moramo Novomeščanom letos priznati prvo mesto v katoliškem gibanju. Neko krepko življenje je vzkliklo ondi. Na spomlad so sklicali svoj zbor, po leti povabili Ljubljance doli, na jesen vložili prošnjo za svoje društvo in — zdaj je imajo. Kje so pa druga mesta?

Tudi idrijski katoliški domoljubi so z velikim trudom osnovali prepotrebno „Delavsko društvo“ — prvo na Kranjskem — ki je zares velikega pomena za idrijsko mesto. Tudi te moramo zapisati letos z debelimi črkami med — odličnjake.

Kaj pa v Ljubljani? Kakor smo vedeli, da ne more dolgo drugače biti, dobili smo to leto res med se „Socialno-demokratično društvo“. In mi? Kdaj bomo že dobili zmisel za socialno vprašanje? Že ni več pred durmi socialna demokracija, že je med nami. Ne pustimo slepeev slepecem voditi — pokažimo jim na pot resnice! Sicer bo društvo „Bodočnost“ res imelo veliko bodočnost med nami.

LISTEK

Usodna ura.

Spisal Georges Courteline.

Stal sem na tramvaju in zagledal sem prijatelja Breloka, kako je stopal po trgu Blanche. V njegovem obrazu se je zrcalila velika razburjenost. Bila sva dobra znanca, zato sem ga ustavil in vprašal:

„Za Boga, kaj ti je, dragi Brelok?“

Brelok je pa odgovoril: „Pusti to stvar rajš pri miru in ne govori o tem; skoro bi bil prišel v ječo.“

Mislil sem, da je storil kaj groznega in začel sem bolj tiščati vanj; prijatelj je najbrže spoznal mojo zmoto:

„Nisi zadel pravega! Kmalu bi bil prišel v ječo zavoljo žepne ure, katero sem našel danes po noči na šentmihalskem sprehajališču in katero sem izročil zjutraj policijskemu komisarju v svojem okraju. Ali ni malo stroga policija, kaj? Ves bolan sem še od vpitja in od groze. Vsaj boš sam razsodil. Ali imaš pet minut prostega časa?“

„Pač, le povej hitro.“

„Torej, poslušaj me, in bodi ti v svarilo moj dogodek! Nesel sem najdeno uro na policijski komisarijat. Oj, bila je zares lepa ura, kakor za graščaka, zlati etui s črkami iz platine — pa kako se

je bliščala. Ob devetih sem prišel na komisarijat v Dipereski ulici in prosil, da me uvedó h komisarju. Komisar, ki je srkal lepodišečo čokolado, mi je ukazal, bližje pristopiti.“

„Kaj želite?“

„Gospod komisar, izročujem v vaše oblast uro, ki sem jo našel danes po noči in katera...“

Nisem še končal. Komaj pa sem imenoval uro, je skočil brž komisar, kakor bi ga bil kdo prismodil:

„Uro, uro!“

Potem je poklical vse stražnike, ki so se pomenovali v stražnici:

„Hoj! Vse je odprto! Zaklenite vsa vrata!“

Ko so služabniki zapirali, je stal komisar, grizel ustnice in čakal, dokler niso izpolnili njegovega ukaza. Ko se je vse to zgodilo, usedel se je zopet v naslonjač in dejal:

„Prosim, pokažite mi uro.“

„Izročil sem mu jo. On jo je zgrabil kakor lev svoj plen, dalje časa jo je pregledoval, predeval iz jedne roke v drugo, obračal, potem je začel igrati s ključem in s priveskom.“

„Da,“ sklenil je konečno z važnim obrazom, „zares, to je ura. Tega ni mogoče zanikati.“

Na to je potegnil roko in položil uro na dnu blagajnice, katero je pa zaklenil trikrat. Gledal sem ga, kaj dela, in groza me je spreletela. On je pa nadaljeval izpraševanje:

„Kje ste našli to dragoceno uro?“

„Na šentmihalskem sprehajališču, prav na oglu v Kraljevičevu ulico.“

„Na tleh ali na hodniku.“

Odgovoril sem: „Na hodniku.“

„To je vendar-le čudno,“ dejal je in upiral na-me svoj zaničljivi pogled. „Na hodnik se vendar ura ne poklada.“

„Seveda ne, pritrjujem vam,“ smejal sem se.

Komisar me je suho opomnil, da noče od mene nobenih razlag. Molčati sem moral, smejati se nisem smel, pa zagovarjati tudi ne. Ko me je vprašal za ime, povedal sem mu je, kakor bi bil res kaj kradel.

„Kje pa stanujete?“

Rekel sem, da na Belem trgu št. 26.

„Od česa živite?“

Razložil sem mu, da imam 12.000 gld. dohodkov.

„Kdaj ste pa našli uro? Povejte mi prav natančno čas?“

„Bilo je zjutraj okoli tretje ure.“

„Nič več“ dejal je komisar naenkrat ironično.

„Bog vé, da ne,“ rekel sem odkritosrčno.

„Kaj ste pa počenjali ob treh zjutraj na šentmihalskem sprehajališču, ko vendar pravite, da stanujete na Belem trgu, ki je za jedno uro oddaljen od šentmihala?“

„Kaj, da sem rekel?“

2/4 6 M. M. 4

Izjava bosanske mladeži. *)

Iz Zagreba, 17. januarja.

Odkar je Bosna pod upravo Avstro-Ogerske, povečale so se nade hrvatskih domoljubov, da se sčasoma ta znameniti del starodavne hrvatske kraljevine zjedini z materjo zemljo. Ni bilo brez vsakega pomena, da so bili prvi činovniki, ki so to deželo vrejevali, večidel Hrvatje. Seveda to ni bilo po volji vladajočim krogom, da se hrvatska ideja širi v tej zemlji, čeravno bi se le po njej najpoprejši narod te pokrajine oklenil tudi države avstro-ogerske. Namesto pravega hrvatstva začela se je gojiti bosanska narodnost in bosanski jezik, kar pa ni po duhu večjega dela prebivalcev v tej zemlji.

Vsled tega se je začelo širiti svobodnejše srbstvo, podpirano nekaj časa celo od vladne strani proti hrvatstvu. Tako je postalo prebivalstvo razdeljeno v dva dela. Hrvatje so vedno nagibali k svojim sosedom v Hrvatski, a Srbi večidel k svojim sosedom Srbom.

Srbska ideja se je posebno v novjšem času povzdignila, saj je imela v sosedni Srbiji stranko, ki je zánjo skrbela in še skrbi. Pa tudi Hrvatje niso mirovali. Probujeni narodni duh prekoračil je tudi že meje današnje Hrvatske. Čim bolj se pritiska narodna ideja od naših nasprotnikov, tem hitreje napreduje. A ko je v poslednjem času prekoračila tudi hrvatska knjiga meje ožje Hrvatske v sosedne dežele, tedaj se je tukaj čim hitreje širil tudi hrvatski duh.

Mladi naraščaj se ga je žilavo oklenil, pa v novjšem času že tako lepo napreduje, da se ne more nič več zatreti. Ta duh hrvatski je probudil že popolnoma Dalmacijo, Istra je tudi že oživljena, a Bosna vstaja.

Ravno te dni smo brali po hrvatskih časopisih izjavo vseučiliščne mladeži iz Bosne, ki se izobražuje v Gradu, Pragi, Inomostu, Zagrebu in na Dunaju. Le-ta mladež, veroizpovedanja katoliškega in mohamedanskega, se odločno izjavlja za hrvatstvo. Po svoji izjavi je bila na to prisiljena od protivne strani, ki zanikuje hrvatstvo v Bosni.

Po zgodovinskih dokazih je Bosna od starine del kraljevine hrvatske, in zatorej je častna naloga bosanske mladeži, da se ta spomin narodnega jedinstva ne zatré, marveč vzdrži in v narodu razširi. Hrvatska ideja se v Bosni nikdar ni mogla zatreti, če tudi je bila večkrat hudo potlačena. Velike zasluge za njeno probujenje imajo brez dvojbe tamkšnji dukovski pastirji, bosenski frančiškani, ki so s svojimi spisi posebno katoliški del prebivalstva probujevali.

Pa tudi mohamedanci niso pozabili, da so potomci hrvatskega naroda, saj se najodličnejši begi smatrajo vedno za naslednike nekdanjega hrvatskega

plemstva v tej zemlji. Večina prebivalstva tedaj se je poprijela hrvatstva, kajti katolikov in mohamedancev ima v Bosni vkup 58%, dočim je pravoslavnih le 42%.

Posebno vplivni pa so mohamedanci (40%), ker so pravi gospodarji v Bosni. Ni tedaj dvojbe, da se bode hrvatstvo čim dalje širilo, ker se ga je mladež oklenila.

Znano je sicer, da v sami Bosni niso oblasti posebno naklonjene tej ideji, ali jedenkrat probujena, ne dá se nič več potlačiti, tudi s prisilnimi sredstvi ne. A mladež, katera vedno več prihaja vsako leto iz bosanskih šol na vanjska vseučilišča, povračala se bode sčasoma zopet v svoja narodna mesta, ter bode probujena v narodnem duhu, prava podlaga hrvatstvu v tej zemlji.

Vsakega pravega rodoljuba mora ta pojav le veseliti, samo naši protivniki molče, češ, da se s takimi izjavami ne dá nič doseči. Mi smo pa prepričani, da bode zmaga hrvatstva v Bosni tem gotovejša, čim odločneje se ga branijo protivniki.

Mladež bosanska je s svojo izjavo pospešila razvitek te ideje, a bil je pa tudi že skrajni čas, da se je to storilo. Zdaj je znano tudi protivnikom, da je večina prebivalstva v Bosni hrvatskega mišljenja in da je neobhodno potrebno s tem faktorjem računati, in to v toliko večji meri, ker je ta del prebivalstva ob jednem popolnoma privržen naši državi, kateri mora biti na tem veliko ležeče, da zadobi večino prebivalstva za-se za vsak slučaj.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. januarja.

Iz Štajerskega deželnega zbora. Včerajšnje seje deželnega zbora udeležil se je tudi trgovinski minister grof Wurmbrand. Deželnim poslancem se je predložilo več poročil, mej drugim poročilo deželnega odbora o prošnji občine Sv. Peter v kozjanskem okraju, da se jej dovoli tri leta pobirati naklado od piva po 40 kr. od hektolitra. Poslanec Pirchegger in tovariši interpeljuje gospoda namestnika o izvajanju gozdnega zakona, ko je prepovedalo požiganje c. kr. okrajno glavarstvo v Brucku. Interpelacije vprašajo, hoče li vlada skrbeti, da se ta ukaz v interesu žginoreje razveljavi? Namestnik je odgovoril, da se požiganje sploh ni prepovedalo. Zaukazalo se je, da se požiganje mora naznaniti, da oblastvo potem more presoditi, če se sploh v dotičnem kraju more požiganje dovoliti in če so se storile potrebne naredbe, da se sosedni gozdni deli morejo obvarovati pred daljšimi nevarnostmi. Prošnja občine Podčetrtok, da sme pobirati 98 odstotno priklado na vse indirektné davke, izročila se je občinskemu odseku. Finančnemu odseku se je izročilo poročilo deželnega odbora o premembi zakona o lovskih kartah. Mestni občini Slovenska Bistrica dovolilo se je za prihodnje leto pobirati priklado po 30 kr. od hektolitra piva in po 2 kr. od hektolitra in stopinje žganih pijač.

imenujete Brelok, jaz pa véim, da se imenujete Chalet. Pravite, da stanujete na Belem trgu; to je grda laž! Vi ne stanujete na Belem trgu, marveč ob Modrem jarku. Pravite, da imate 12.000 dohodkov, jaz pa pravim, da ste dolgo časa iskani malopridnež. Dokažite vendar, da imate 12.000 dohodkov, dokažite no! Stalo bi vas veliko truda, predno bi vse to dokazali. Vi ste največji slepar!"

Bil sem ves omamljen.

"To uro ste ukradli."

"Ukradel!"

"Da, ukradli. Pa to še ni vse!"

Na poklic so privreli stražniki.

"Preiščite tega človeka!"

Ta revež sem bil jaz; v hipu sem bil kakor Adam. Pri spominu na vse muke, ki so mene nesrečneže zadele, se še zdaj tresem. Jedina moja sreča je bila, da je prišla brzobjavka, da so vjeli malopridnega Chaleta tudi z vsem plenom razven ure. Odpeljali so me domov. Ko so me vsi zagotovili, da nisem nikoli kradel, bil sem s pokloni oproščen obdolženja.

"No, naj še najdem kedaj kako uro!" zagrozil je nesrečni Brelok s pestjo, stokrat rajši jo vržem v bližnjo vodo, nego bi jo nesel k gosposki. Take sitnosti! In to zato, ker je človek pošten! To je vendar nekoliko preveč!"

Tako je končal moj prijatelj in šel zamišljen svojo pot.

Posl. P.

Srbija. Srbski radikali so jako čudni ljudje. Na jedni strani zanemarjajo vojno in ne marajo zanj dovoliti nobenega denarja ter bi jo najrajši odpravili, na drugi strani pa sanjajo o veliki zgodovinski nalogi Srbije, ki je poklicana, z mečem v roki zjediniti vse Srbe. Zadnje dni je radikalni list "Narodni Prijatelj" priobčil članek, v katerem kliče Srbom zunaj Srbije; da naj le pogumno čakajo dneva osvobojenja, ker na-nje v kraljevini niso pozabili. Pripravili so že tla za njih osvobojenje. Sedaj je že vse pripravljeno. Glasilo naprednjakov, "Videlo", porogljivo na to povprašuje, v čem so pripravljene radikalni širokoustneži. Vojna je naga in bosa, kakor še ni bila nikdar, državne blagajnice prazne, država v razpadu in prebivalstvo v vednem razporu. Radikali niso za družega pripravljene, kakor za vešala. Ostro piše torej naprednjaški list, ali ne nezasluženo, ker radikalna vlada še ni ničesa storila, da bi povzdignila moč in veljavo Srbije.

Italijanske razmere. V pokrajini Massa-Carrari so poslednje dni bili nemiri. Tamošnji delavci v kamenolomih so namreč začeli štrajkati in razgrajati. Bili so boji mej vojaki in delavci. Več oseb je bilo v teh bojih ubitih in ranjenih. Vlada je zatorej za to pokrajino proglasila obsedno stanje.

Švedija in Norvegija. Odnosaji mej Švedijo in Norvegijo so vedno bolj napeti. Govori se že o vojski mej tema dvema pokrajinama. Švedi preté Norvežanom z vojno silo, poslednji pa tudi hočejo se pripraviti, in govori se o več milijonih, katere izda Norvegija v kratkem, da se pripravi za boj s Švedi. Tudi se govori o tem, da bodo tožili ministre, ako bi jo potegnili s kraljem, ko bi se branil, podpisati sklepe norveškega parlamenta. Razpor mej Švedi in Norvežani postaja vedno hujsi in se bode težko dal drugače poravnati, da se bodeta naposled obe deželi popolnoma ločili.

Belgija. Zadnji čas je v Belgiji kazalo, da pride do ministerske krize, ker se večina zbornice ni mogla sporazumeti z vlado o novem volilnem redu, s katerim bode prememba ustave dovršena. Sedaj je pa menda kriza poravnana. Vladi je bajé velika večina v zbornici za njeno predlogo zagotovljena. Podpiral jo bode poleg večjega dela konservativne stranke tudi velik del opozicije. Tako je pričakovati, da občna volilna pravica stopi kmalu v veljavo, ako se zopet ne pokažejo kake nepričakovane težave.

Srbija. V Belemgradu ni vse v redu. Dan na dan prihajajo poročila o ministerski krizi, ki se pa zopet preklicujejo. Sedanja vlada nima nobenega trdnega stališča. Večina radikalev bi rada, da se pokliče na krmilo Pašić. Kralj pa radikalcem prav ne zaupa. Tudi bivši kralj Milan baje intriguje vmes. Govori se zopet, da se morda v kratkem pokliče na krmilo vojaško ministerstvo, kateremu bi bil na čelu polkovnik Franasović, ki je sedaj poslanik v Parizu. Tudi se govori, da se pokliče na krmilo Milanov najboljši prijatelj državni svetnik Nikolajević, kateri bi pa bil radikalni stranki najmanj po volji.

Italija. Vlada premišlja, kje bi se dalo kaj privarovati. Veleposlanikom se znižajo doklade in sicer berlinskemu in peterburškemu s 130 na 90, madridskemu s 80 na 60 in carigrajskemu s 95 na 70 tisoč lir.

V pruski Šleziji se Slovani začenjajo gibati. Te dni je bila volitev jednega državnega poslanca v Gornji Šleziji. Poljaki so postavili svojega kandidata Strzodo. Zmagali ž njim pri prvi volitvi niso, ali spravili so ga v ožjo volitev. Pri ožji volitvi pa upajo zmagati, ker bodo za njih kandidata menda glasovali socijalni demokratje.

Spanija in Maroko. Razmere mej Spanijo in Marokom še vedno niso najboljše. Jako dvomljiv je vspeh poslanstva maršala Martinez Camposa k sultanu. Celó mogoče je, da to poslanstvo na potu Maročani pobijejo. Prebivalstvo se zopet močno hujska proti kristijanom. Tudi je bil napaden neki sultanov zet, ki je nesel pismo od sultana v Melillo. Tudi to kaj dobrega ne obeta, da je je jeden najhujših španskih nasprotnikov imenovan za pašo melillskega teritorija. Sploh se kaže, da bodo Maročani na vso moč pogajanja zavladevali.

Razgled po slovanskem svetu.

Slavjansko blagotvornostno občestvo je imelo prošli teden svečano sejo, ki jo je otvoril predsednik gr. f. M. P. Ignatjev. Poročal je o znamenitih dogodkih prošlega leta in sicer o devetstoletnici ernigodske škofije, o štiristoletnici v Črni gori

"Da, Vi ste rekli!"

"Kar sem rekel, je istina!"

"To se mora prej dokazati! Za zdaj ne obračajte besed na nič drugega, marveč odgovarjajte meni, ko vas vprašam, in bodite lepo ponižni! Vprašam Vas še jedenkrat, kaj ste delali tako pozno po noči v okraju, kjer sploh ne stanujete?"

"Za božjo voljo! Šel sem domov iz prijateljeve hiše, kjer sem prebil večer..."

"Ni res! Vi se lažete?"

"Prosim, istina je!"

"Ta je lepa, res pošteno živite, če se vlačite še-le ob treh domov", šalil se je komisar pa me vprašal po daljšem molčanju:

"Ali niste bili nikoli kaznovani, Brelok?"

"Kaznovan!... Ali me imate za sleparja in malopridneža? Vi bote pripravili poštenega človeka ob pamet s svojim neumnim preiskavanjem!"

Skokoma je bil pri teh mojih besedah komisar na nogah, skočil k meni, usta so mu bila polne slin in njegov obraz je bil rudeč od jeze, kakor puranov podbradek. Izpod gostih obrvij so žarele rujave oči in jecljal je:

"Kaj ste rekli, kaj ste rekli?"

Iskal sem primerno besedo, pa nisem imel časa. Ves zarudel je razsajal:

"Toliko rečem, da vas pošljem takoj v ječo brez vseh ozirov, ako bode te tajili. Vi pravite, da se

in o stoletnici Kollarjevega rojstva. General A. A. Kirejev je govoril „o protivnikih in zaveznikih slovanofilov“ in rektor dorptskega vseučilišča A. S. Budilovič o J. Kollarju. O njem je trdil, da je veroval v Slovanstvo kot v jedno celoto in da je bil prepričan o veličini Slovanov v prošlosti in v bodočnosti. — T. S. Šarapov je govoril o simpatijah k Slovanom na zapadu in s tem je bila slavnost končana. Najzanimivejše so pa za nas besede Kirejeve, ki je trdil, da je „prvo načelo slovanofilov nespremenljivost cirilometodijskega cerkvenega ustrojstva. Sila Rusije je v tesni zvezi cerkve z državo“. — Ker to govori Rus pomeni: če hočeš biti Slovan, bodi — razkolnik! Čim čišče to slišimo, tem bolje je in lažje umevamo pisarjenje Velehrada, Parlamentarja, Galičanina, Dirito croato in — Slovanškega sveta!

A Kirejev je povdarjal še nekaj družega, kar pa se pri nas ne povdarja tako jasno. Rekel je namreč: „Slovanofilstvo je popolnoma neodvisno od nemškega modroslovja in utemeljuje nesposobnost racionalizma in smatra vero za potrebno voditeljico v odgovoru na vprašanje, kaj je življenje“. Zadnji stavek je seveda za vse veljaven, toda prvemu ugovarjamo. Lepo se nam zdi sicer, da skušajo slovanofili zanikavati zvezo z nemškim modroslovjem, a izvor njihove ideje je preveč jasen. Doma je na Nemškem in Hegel jo je rodil. — Vrnimo se nazaj, občudujmo staro rusko upravo in bizantinizem, uničimo slabe posledice Petrovih preosnov, ki so toliko zla rodile Rusiji. Naša narodnost vladaj z razkolom vred. Ta bo prerodila svet. Celo človeštvo bo osrečila panslavistična ideja! — Te misli obeh Aksakovih, Samarina, Homjakova, Košeleva, Čerkaskega in sedaj Ignatjeva, Kirejeva in Budiloviča so v svojem temelju — iz protestantske Nemčije, iz pruskega Berlina, kamor so se hodili za carovanja Miklavževega — hegelijanit ruski mladeniči.

Ruščina na francoskih licejih.

Z veliko navdušenostjo so se lotili Francozi ruskega jezika kakor smo že vlni poročali. V štirih licejih se je uvel kot obvezen predmet. Iz Rusije so prišli učitelji; cele gromade knjižice in knjig, abecednikov, slovnice in slovarjev so priromale na Francosko. — Minulo je prvega polu leta in — čujmo, kaj piše petrograjski uradni mesečnik ministra prosvete „Žurnal ministerstva narodnova prosveščenia“: „Ko se je jelo poučevati v ruščini, se je oglasilo tudi jako mnogo trgovcev in obrtnikov, ki so si mislili, da je tako lahko naučiti se tega jezika, kakor angleškega in laškega. Toda ko je učitelj prišel do sklanje, so se prestrašili poslušalci; saj še nikdar niso bili slišali o šestem in sedmem sklonu in ko je kesneje prišla vrsta na spreganje glagola, so se poslušalci razkropili in kar naravnost izgubili — in ostalo je pri pouku le še 12 licejskih učiteljev in garnizonski oficirji.“

Nemška spravljalivost.

Poljaki v Poznanju, v Sleziji, v Zahodni Rusiji in Varmiji so sklenili, da bodo priredili krotke veselice v stoletni spomin znanih žalostnih dogodkov domovine.

Te veselice imajo biti priprost dokaz domovinske ljubezni. Pri njih se ima deklamovati in peti; tedaj so prav tistega značaja, kakor jih prirejajo naša bralna društva po deželi.

Toda Nemci so jeli rohniti že sedaj proti temu. Liberalni dnevniki na vse kriplje dokazujejo, kako škodljive so take veselice državi, imenujejo jih politične demonstracije, proteste proti dejanskim razmeram, vzbujanje čustev, za katere ni mesta v nemškem cesarstvu, podžiganje revolucijskih strastij. — Če nemško cesarstvo tako slabo stoji, da bi je ta pest Poljakov mogla razbiti, potem ne zavidamo sosedov ob Špreji. — Mej listi kričači se vzlasti odlikujeta v tem obziru židovski — Berliner Tagblatt in vratislavski — Schlesiens Zeitung.

Uradniško gospodarstvo v Rusiji.

Car Aleksander I. nepozabnega spomina je dal svojim ljubljanim podložnikom mnogo pravic in nadejati se je bilo, da se ogromno cesarstvo njegovo razvije v vedno večjo srečo in blagostanje ljudstva. Toda temni, praznoverski in omejeni duh Nikolaja I., njegovega naslednika ni mogel umevati dobrote prave svobode temeljujoče v živem krščanstvu in po-

časi je jel rušiti, kar je sezidal duhoviti in plemeniti prednik njegov. Liberalni Aleksander II. je v duhu novodobne brezbriznosti vladal in njegovi ukrepi, ki so se vršili v imenu svobode, so zaradi tega, ker ljudstvo ni bilo še pripravljeno, skoraj več škodovali, nego koristili. Ljudstvu se ni zboljšal niti gmotni, niti нравni stan, ljudstvo se ni razvijalo, pač pa jela bujneje razevitati se birokracija in vsled nje ali vsaj vspešno ž njo prekucijski duh nihilistov in verskih ločinarjev, ki je Aleksandru samemu grozovito končal življenje.

Sedajni car ima dobro voljo, a slaba, nedostatna sredstva. Pojem prave svobode, pojem velikih idej krščanskih nima še vstopa v carsko palačo in tako v kljub najboljšim namenom Rusija od dne do dne postaja žalostno torišče najgorjega birokratizma. Vse, karkoli je količkaj oviralo samovlado uradništva, je odstranjeno. Tako imenovano „zemstvo“ ali avtonomija okrajev je popolnoma minula. Preje so volili okrajni zastopnike zemstva in ti so imeli svoj vlastni odbor. Določevali so, koliko se ima naložiti doklad k rednim davkom in sami so upravljali in razdeljevali ta denar. Sedaj opravljajo ta posel tako imenovani „načelniki“, katere imenuje vlada. Cela četa uradništva jim pomaga. Preje so imeli delegati okrajni v jedni guberniji večkrat skupne shode, nekake avtonomne zbere, koder so se posvetovali in so ukrepali o raznih gospodarskih potrebah cele gubernije. Sedaj tudi tega ni več.

Da so posredovali mej kmeti in velikimi posestniki, so se volili preje posebni možje po dogovoru obeh strank; tudi to je odstranjeno. Mir o v n i h s o d n i k o v, ki so se preje volili, ni več.

Tako tudi več ne volijo strokovnjakov, katere so preje volili za v Petrograd, kadekoli je bila kaka važnejša zadeva. In sedaj, ko odstopa Manassein, pravosodni minister, pride na njegovo mesto strastni sovražnik porotnih sodišč Muravjev. Pravijo, da samo zato, da čim najpreje odstrani ta sodišča. Res je, da porotna sodišča niso popolna; vemo tudi, da jih mnogi pravniki imenujejo juridični absurd, a v političnih pravadah so v novodobni državi vendar potrebna. V Rusiji pa velja še tem bolj, ker je sodniški stan ondu manj svoboden nego pri nas in se tam o neodvisnosti državnih sodnikov niti govoriti ne more. Zato bo tudi ta odredba le nova pridobitev birokracije.

Jako nevaren predlog se pripravlja tudi glede višjih šol. Že pred par leti so vpeljali v Rusiji neko skušnjo, katero mora prestat vsakdo, ki hoče po dovršeni maturi vstopiti na vseučilišče ali politehniko. Ta naredba je bila zato modra, ker mladeničem izstopivšim iz gimnazije ni dala časa, da bi se bili pečali s politikom in bi tako ponajveč popadali nihilizmu v žrelo. Toda sedaj se pripravlja nov predlog. Dijaki morajo po tem, predno smejo na vseučilišče odslužiti tri leta vojaščine. Da se zabranja učeni proletarijat, zato je vsak pameten človek. Toda vse te odredbe merijo na to, da se do višjih mest zabrani vsem neprivilogovanim stanovom. V tem se jasno vidi grda sebičnost birokracije; saj je izobrazena polu-inteligencija brez vede še stokrat slabša od neizobražencev. In v gimnazije je vstop vsem dovoljen, če izvzamemo žide, ki smejo v Rusiji le do nekega določenega števila obiskovati te šole. Vojaščina pa mra vplivati le na to, da bodo dijaki ponajveč pozabili, kar so se naučili. In na vseučilišče brez izpita ne morejo. Po protekciji, po izjemah, ki se bodo vršile v birokratičnem krogu, bodo dobivala vseučilišča svoje dijake. In to je slabo! —

Poleg birokracije in njenega pogubnega gospodarstva pa je najhujše, da se ji pridružuje duhovstvo. Razkolno svečenstvo smatra za svojo najmenitnijo nalogo policijsko nadzorstvo v službi uradništva. Koder pa postane duhovnik uradnik ali uradništva hlapec, tam je konec njegovega vpliva. Zato ni čuda, če jo v Rusiji do 100 različnih verskih ločin, zato ni čuda, da peša versko življenje in da se duhoviti možje n. pr. Tolstoj s studom obračajo od vladajoče cerkve.

Zadnji čas je poleg drugih navstala neka nova zanimiva ločina, ki si stavi v versko dolžnost braniti vse tiste, ki jih išče sodnija ali vlada, če so prav najgorji hudodelci. Ta ločina je nekak naroden protest proti birokraciji. Nedavno je izišla v Berlinu brez podpisa rusko pisana brošura, koder beremo mej drugimi i to-le: „Pravoslavje“ že dejansko ni več vera naroda, v vrsti ločin je ono samo še ločina vlad na, najmanj tolerantna, najbolj vela in brutalna. Zelene kupole cerkvenih poslopij povsod gospodujejo nad rujavimi strehami vaškimi, a to ne dokazuje,

da bi „pravoslavje“ gospodovalo tudi v srcih teh ljudij, ki žive pod tistimi strehami. Nikakor ne!

Vsak kmet, ki vsaj malo misli in meščan in kupec je že pristaš kake ločine, ali tvori sam svojo in za njo išče vernikov, dasi ga to ne ovira, da bi se ne klanjal nevarnemu popu in mu plačal za molitve. Hoditi v cerkev, tam se klanjati, kupovati sveče, to je navada, kateri se vsak uda, da bi popi in vsled tega tudi vlada dobro mislila o njem“. — In to je gorje!

Da je uradništvo vzelo vso svobodo časništvu in tisku sploh, je umevno samo po sebi. Kazni za izražanje menenja, neskladnega z vladnimi nameni, se množe od dne do dne in so jako krute. Tako je ostalo samo še v vsem poslušno, mameluško časopisje.

Kaj naj dostavimo? Rane, na katerih bolega cela Evropa, so v Rusiji tem gorje. Novodobne države ideja v zvezi s starimi, a skvarjenimi tradicijami tvori tam vse zlo. In kaker drugod, tako tudi tam ne more biti dolgo tako. Slaba birokracija in njeno brezmejno gospodarstvo je še uničila vsako dobro stvar in pokopala že mnogo držav. Ta birokracija koplje sicer sedaj v Rusiji grob katoličanstvu in njegovemu vplivu, a izkopala ga bo sebi in če država kmalu ne preokrene na drugo pot, tudi — državi!

Umetnost.

Beseda našim cerkvenim umetnikom!

Krščansko bogočastje in krščansko versko življenje ima nadnaravno podlago in nadnaravni značaj. Kristijani smo po odrešenju in po sv. krstu stopili v nadnaravno zvezo z Bogom, in zato stoji vse naše bogočastje in versko življenje na nadnaravnih tléh. Na ta tla postaviti se mora tudi krščanska umetnost, ako hoče služiti bogočastju. Zato pa ima tak umotvor krščansko-verski značaj le tedaj, če je po vsej svoji napravi in izpeljavi tak, da služi naravnost krščanskemu bogočastju in verski vzpodbudi. Kakšen pa mora biti umotvor, da doseže ta namen?

Sestavljen in izpeljan mora biti v duhu krščanskem, katerega zastopa in zahteva sv. cerkev. Kak umotvor je tedaj krščanski, ako je narejen v duhu sv. cerkve. Kjer tega duha pogrešamo, ne more biti govora o krščanskem umotvoru, naj ima druge tehnične prednosti katerekoli.

Če tedaj hoče kak umetnik krščanski umotvor napraviti, mora ga v cerkvenem duhu pričeti in izpeljati. To je pa le tedaj mogoče, če dá svojemu umotvoru tako lepo podobo, katero mora imeti po nazoru sv. cerkve. Ni tedaj merodajen osebni nazor umetnikov, kadar ustvarja kak krščanski umotvor, ampak nazor in misel sv. cerkve, kaj ona misli in govori o osebi ali stvari, katero nam hoče umetnik staviti v svojem umotvoru pred oči. Le tak v cerkvenem duhu narejen umotvor more služiti krščanskemu bogočastju in vzpodbuja ljudi k pobožnosti. Kjer se umetnik ne ozira na to postavlo, manjka njegovim umotvorom krščansko-verskega značaja. Naj nam tedaj kak slikar ali kipar v svojem umotvoru predstavlja, postavim, Mater Božjo v vsej človeški lepoti in krasoti, in naj gledamo v njej tudi vzor človeške lepote, če pa nima nadnaravnega znaka neomadeževane Device in božje porodnice, tak umotvor ni versko-krščanski, ker ne izraža tega, kar uči cerkev od Matere Božje, in torej ni pripraven služiti krščanskemu bogočastju.

In koliko takih umotvorov imamo pri nas? — In to od najboljših umetnikov! — (Primeri z rečenim Šubičevim „Madonno“ v cerkvi na Rožniku in druge njegove „Madonne“, ali pa tolikanj hvaljeno podoba Matere Božje za cerkev v Kamniku, pri kateri občudujemo po pravici tehniko v delu, a pogrešamo krščansko-verski značaj pri umotvoru). Kar velja o podobah Matere Božje, katere so, mimogredé rečeno, preskušnja za krščanskega umetnika, velja istotako o drugih umotvorih, ki naj bi služili krščanskemu bogočastju.

Zato je pa neobhodno potrebno za vsakega krščanskega umetnika, ki dela krščansko-verske umotvore, da se vglubi v krščansko življenje in mišljenje ter da je prešinjen pravega verskega, cerkvenega duha.

Krščanski umetnik, ki po pravici zasluži to ime, mora imeti trdno versko prepričanje. Luč sv. vere razsvetljevati mora njegov um, ogrevati mu srce, in po tem ravnati se mora tudi njegovo življenje, čisto srce mora imeti in v veri utrjeni zna-

čaj. To je samo ob sebi umevno, kajti nihče ne more dati, česar sam nima, in „pravični živi iz vere“.

Kakor ne more brezverski učitelj vzgojevat mladine sebi izročene v versko-nravnem duhu, še manj pa katoliške mladine v katoliškem duhu ter v duhu sv. cerkve, ravno tako tudi umetnik ne bo nikoli izdeloval pravih krščanskih umotvorov v duhu in po želji sv. cerkve, ake ne živi versko-nravnno.

Le krščansko misleč in živeč umetnik dela krščansko; njemu je njegovo delovanje neke vrste služba božja, po vzgledu Fra-Angelica, ki je zmiraj molil, predno je vzel čopič v roke, in ki je slikanje imenoval „pogovor z Jezusom“.

Znani umetnik Overbeck piše: „Krščanska umetnost zahteva nerazdeljeno srce. Krščanski umotvori morajo biti spočeti v krščanskem navdušenju, kajti le, kar se je rodilo v navdušenem srcu, vzgalo bode tudi druga srca v sveti ljubezni ter jih vodilo proti nebesom, in to je namen krščanske umetnosti.“

Liga + 73.

Koledar

za 4. teden leta 1894.

Nedelja 21. jan.: 1. predpepelnična, evangelij: o delavcih v vinogradu; Neža, d. m. Ponedeljek 22. jan.: Vincencij in Anastazij. Torek 23. jan.: Zarka M. D. Sreda 24. jan.: Timotej, šk. Četrtek 25. jan.: Spreobrnjenje sv. Pavla. Petek 26. jan.: Polikarp, šk. Sobota 27. jan.: Janez Zlatoust, šk. — Lunin spremin: Šip 21. jan. ob 4. uri 9 m. popoldne. Solnce izide 25. jan. ob 7. uri 36 m.; zaide ob 4. uri 49 min.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. januarija.

(V deželni šolski svet za Istro) je cesar imenoval za šest let te-le člane: Jos. Križman, stolni kanonik v Trstu, Jak. Babuder, ravnatelj c. kr. gimnazije v Kopru, dr. Fr. Svida, gimnazijski ravnatelj v Pulju, Ivan Markelj, vodja učiteljske pripravnice v Kopru.

(Novo došli c. kr. glavar v Sežani.) S Krasa se nam poroča 18. januarija: Te dni, t. j. 12. januarija t. l., je došel novoimenovani c. kr. glavar v Sežano, phil. dr. Andrej grof Schaffgotsch, kakor se je sam v okrožnicah na cerkvene urade in učiteljstvo tega okrajnega glavarstva podpisal. Novo došli glavar naznanil je svoj nastop na cerkvene urade s slovenski sestavljeno okrožnico. Obojno imam pred seboj. V oni na cerkvene urade, katerih predstojnike spoštljivo c. kr. glavar pozdravlja, pravi med drugim to-le: „Z ukazom gospoda ministra notranjih zadev z dne 10. decembra 1893. l. imenovan okrajnim glavarjem v Sežani prevzel sem danes (t. j. 12. januarija 1894) vodstvo tukajšnjega glavarstva. Tem povodom usojam si, prečastni gospod, Vas prisrčno pozdraviti in gledé na marsikatero vzajemne dotike, katere obstojé mej župnijskim uradom in pa okrajnim glavarstvom, izprosi si blagohotno Vašo podporo za svoje uradovanje. Od svoje strani bodem tudi jaz zmiraj se potegoval za ugodno reševanje onih cerkvenih in farnih zadev, katere deloma spadajo v področje politične okrajne oblasti“ itd. Vsled tega obsega in slovensko pisane okrožnice se smemo nadejati, da bode c. kr. glavar uvaževal ne le potreben vpliv cerkve in vselej nemejeno lojalne slovenske duhovščine, kajti vse glavarstvo je izključljivo slovenske narodnosti, ampak tudi pospeševal slovensko uradovanje, s čemur se bode gotovo prikupil duhovščini in slovenskemu ljudstvu na Krasu, katerega spada jeden del pod tržaško škofijo, drugi del s komenskim okrajem pa pod goriško nadškofijo. V to ime srečen začetek in blagonosen napredek novo došlemu g. c. kr. okrajnemu glavarju! — V drugi učiteljstvu sežanskega okraja pisani nemški okrožnici naznanja g. glavar isto tako, kakor zgoraj, svoje imenovanje in nastop službovanja itd. „Ker je pa ob jednem prevzel kot predsednik c. kr. okrajnega šolskega sveta s tem tudi zadevne posle, naznanja to čislanim šolskim vodstvom s pristavkom, da se mu bode nudila prilika pri njegovem namenjenem potovanju po okraju, stopiti z učiteljstvom tega glavarstva v osebno dotiko. Nadejam se, da se bode prepričalo iz njegovega uradnega delovanja, da mu posebno na srcu ležé koristi ljudske šole in učiteljskega osebja.“

(Nesreča.) Na Colu se je dné 17. t. m. obesil 72letni Jakob Furlan. Ko so šli domači zjutraj na Erzelj, kjer so pokopali moža njegove hčere, pač niso mislili, da oče ne bo več živ. Revež je bil že več časa bolan na umu. Naj v miru počiva!

(Premehka občutljivost.) S Krasa se nam piše: Te dni sem moral v nekaterih vaseh po Krasu slišati o čudni občutljivosti, kako jih je že sicer davno znana pravljica: „Zakaj ni vode na Krasu“, katero je A. Medved v koledarju družbe sv. Mohorja za l. 1894 v legendo zložil (Stran 27.), hudo zbadla in na časti žalila tako zelo (!), da (čujte!) se mnogi radi iste ne bodo marali več v to prekorigo družbo vpisati. Še od drugih sem moral slišati, da je tista legenda za Kristusa kot Boga človeka nedostojno pisana ter da žali nekako nravni čut marsikaterih, pa menda le takšnih, ki ne poznajo latinskega reka: „Qui bene distinguit, bene docet“, ali „Kdor dobro ločuje, dobro umeje!“ Naj bi torej č. poverjeniki-duhovniki v zadevnih krajih to napačno umevano legendo malo udom o priliki pojasnili in duhove pomirili, da ne bi vsled te prevelike kraške občutljivosti utegnili ista slavna družba škode trpeti!

(Umrli) je v Gorici po kratki bolezni 17. t. m. ob 8. zvečer, veleč. monsign. Jožef Grusovin, apostolski protonotar in prelat več ko 40 let spovednik č. mm. Uršulink, sedaj vpokojen. Hripa je 88letnemu starčku prestrigla nit življenja. Pogreb bil je 19. t. m. ob 1¹/₂ pop. Zemeljske ostanke pokojnega prepeljali so na svetogorsko pokopališče. R. I. P.

(Pomanjkanje duhovnikov v goriški nadškofiji.) Poroča se nam: Da tudi v goriški nadškofiji čedalje več nedostaja mladega duhovskega naraščaja, o tem je govoril že msgr. dr. Gabrijelčič na I. slov. katol. shodu v Ljubljani l. 1892 ter našteval istinite vzroke nevesele prikazni! Leta 1893 je umrlo 22 duhovnikov; od teh je bilo v pastirstvu 17, 5 pa umirovljenih. Šlo je pa novomašnikov v jeseni 1893 na novo v službo le 12. Letos jih je v goriškem osrednem semenišču za našo nadvladikovino skupaj 38; in sicer 8 v IV. tečaju, 4 v III. tečaju, 14 v II. tečaju in 12 v I. tečaju. Pa še od teh utegne kateri nestanovitni postati, kakor jih je odšlo lansko leto 5. Izpraznjenih pa je: far 9, kuraciji 2, 6 vikarijatov, 8 beneficijev in 53 kooperatur (duhovnih pomočnikov ali kapelesov); skupaj je torej 78 izpraznjenih mest. To je velik nedostatek in se je še večjega bati v bodočnosti gledé premajhnega števila bogoslovcev! V očigled branja sv. evangelija na nedeljo septuagesimo, moramo pač vzdihniti: „Gospod pošlji nam več delavcev v svoj božji vinograd!“

Liga + 51.

(Bolezen.) Z Radovice, 19. jan.: Legar — tu pravimo vročinska nevolja — nas muči od avgusta minolega leta, torej že šesti mesec. Pa le domačo vas Radovico ljubi ta nadležni gost. Zbolé večinoma šolski otroci in odrasla mladina med 15. in 18. letom. 5 do 6 tednov leži bolnik, potem okreva, vstane, se vé slaboten, da je kaj. Županstvo je na dotično mesto javilo o bolezni. Orožniki so dobili nalog pozvedeti o uradnem naznanilu, a zaželene zdravniške pomoči ni. Zdravimo se sami z upanjem v božjo pomoč in s potrpežljivostjo, pa ne brezvspešno. Umrli je dosedaj le mlad mož, ki je lanski predpust kot ženin stal pred altarjem; zdaj počiva na pokopališču. Nekoliko dni na to se je zetu kot sosed k večnemu počitku pridružil njegov tast.

(Prominola) je v Ajelu (Furlanija) kneginja Marijana Varms, rojena baroninja Codelli, v 75. letu svoje starosti.

(Burja) je na Vipavskem in na Krasu provzročila občutljivo škodo hišnim gospodarjem, razkrila hiše, podrla dimnike itd. Poštni voz morali so redno držati krepki, žilavi možje, da ga ni prevrgla, zato je pošta imela redno veliko zamude.

(Razpisan je konkurz) za službo zdravnika v Ogleju z letno plačo 1600 gld.

(Državna podpora) Ministerstvo za uk in bogočastje je odredilo, podeliti izvanredno državno podporo državnemu starinskemu muzeju v Ogleju. Gimnazijskega profesorja Majonico je odvezalo od dolžnosti poučevanja, da se bo zamogel posvetiti popolnoma proučevanju starin in vravnavi omenjenega muzeja.

(Soča plitva.) Vsled dolgotrajnega suhega, vetrovnega vremena se je Soča zdatno posušila in ovira mlenje v Stračicah. Mleli so več časa s pomočjo gonilne moči velikanskega stroja na sopar. V kratkem bo zopet narastla in vršila svoj posel, ker dežuje že drugi dan in sneg kopai.

(Iz Radeč.) 18. januarija. Grajenje savskega mostu zelo počasi napreduje. Sicer zdaj res vreme ni posebno ugodno za delo, vendar bi se pa saj pripravljala dela, n. pr. dovažanje različnih potrebsčin in drugih lahko z večjo vneto vršila. Dasi

Sava zdaj ne dela nikakih ovir, ker je zelo majhna, se vendar vsega, kar se je blizu v treh mesecih storilo, ne vidi družega, nego par količkov zabitih v zemljo. Če človek zasleduje od dne do dne ta silno počasen napredek, mu kar nehoté pride na misel, se li resno misli z zgradbo ali ne. Po vsem sklepati, je dvomljivo, če bodo mostove glave koncem maja gotove in če ne bode vsled tega podjetnik moral plačati za ta slučaj naloženega mu penala saj za nekaj tednov. Kakor čujem, bode železnina mostu tehtala nekako 240.000 kg. Tej teži primerno močen bode moral biti seveda tudi most za silo, kateri bode to težo nosil, ko se bode železni sestavljal. Neki domač podjetnik zahteva za zgradbo onega mostu za silo 10.000 gld. — Letošnje knjige družbe sv. Mohorja ljudje tukaj z velikim zanimanjem beró. — Naše „Bralno društvo“ pa le slabo prospeva in bolj životari, nego živi. Vzrok temu je to, da prvič ni dobili prav primernih prostorov za društvo, drugič pa mu tudi manjka podpore, ker se mu tisti, ki bi za društvo lahko mnogo storili, le odtegujejo. Seveda siliti ne moremo nikogar, pa ga tudi nočemo.

(Slovensko planinsko društvo) napravi v ponedeljek dne 22. t. m. poučno-zabaven večer v hotelu pri „Slonu“ v klubovi sobi. Čital bode gospod odbornik Wölfling o turistik, dvanajstletica izbranih pevcev in dva citrarja pa bodo zabavali častite gg. člane in goste, kateri naj blagovolijo mnogoštevilno počastiti društvo. — Te dni je bila deputacija društvenega odbora pri nj. vzvišenosti knezu in škofu ljubljanskem, kateri je nje prošnjo za podporo pri zgradbi planinskih koč v Savinjskih planinah milostno vsprejel. — „Slov. planinsko društvo“ prejelo je pismeno priznanje od c. kr. vojaškega geografskega zavoda na Dunaju. — Gornjegrajski okr. zastop podaril je savinjski podružnici „Slov. planinskega društva“ 150 gld. Mestni zastop ljubljanski pa 200 gld.

(Jugoslovanske novice.) Gosp. Josip Jelčić, profesor v Dubrovniku, imenovan je članom dopisnikom jugoslovanske akademije v Zagrebu. — V izvanredni skupščini hrvatske čitalnice v Makarski je bil jednoglasno izbran dr. Anton Starčević, voditelj hrvatskega naroda, častnim udom. — Ladija „Gruž“, lastnina dubrovnškega brodarstva se je razbila pri Jakinu. Škode je 80.000 gld., zavarovana je bila za 50.000 gld. — Razpisano je mesto potujočega učitelja vinarstva v Dalmaciji. Letne plače je 1200 gld., za potne stroške pa še 800 gld. Prošnje naj se vložé do 15. februarija. — Baron Jovan Živković kandiduje kot pristaš vladne stranke v Oseku. Zopet torej jeden „Srbín“ več v hrvatskem saboru.

(Iz Prage.) 14. jan.: Za spomenik nepezanega škofa Jana Valeriana Jirska je naloženih v budjejeviški hranilnici že 22.520 gld. 50 kr. — Prebdeni vojak Matoušek od polka št. 102 je ušel iz ječe, v pivarni pri Črnem orlu je razsajal, dokler ga ni policaj prebodel. Pri njegovem pogrebu je demonstriralo skoraj 3000 oseb. Policisti so imeli mnogo truda preden so jih razpodili. — Stavka orkestra narodnega gledišča je že končana. Vsi člani so prišli 8. t. m. h krati v gledišče, in „Prodana nevesta“ se je predstavljala. Godci imajo upanje, da se jim plača še nekoliko zviša. — V Vel. Skalici so vlomili tatovi dne 7. t. m. v prodajalnico Löwyjevo, umorili njega in ženo, dve hčeri in tretjo rani. Le-ta je poznala v jednem Jožefa Diveckega. Orožniki so našli res pri njem prodajalčevo uro in hči Helena ga je spoznala kot morilca. — Pravoslovec Hajn kot vrednik ustavljene „Neodvislosti“ je bil dne 10. t. m. pred izjemno sodnijo obsojen v osem mesecev v hudo ječo in zgubi 500 gld. kaucije. Kot član „Omladine“ se bode moral zagovarjati še radi drugih prestopkov. — „Dědictví maličkých“ v Kraljevem Gradcu lepo napreduje, šteje sedaj 47.000 udov. Ustanovil ga je pred 47 leti sedanji kanonik Jos. Šrútek, ki je ravno doživel 47letnico duhovskega stanu. — Dne 9. t. m. se je ustanovil odsek „društva Arnošta z Pardubic“ pod imenom „Kolej Arnošta z Pardubic“. Odsek ima namen odgajati nadarjene katoliške visokošolce po katoliških načelih. Predsedniku društva, dr. Vondruški se je posrečilo nabrati v ta namen 50.000 gld. Prvega zborovanja so se vdeležili višji duhovni in posvetni dostojanstveniki. — Dr. Holub je podaril raznim muzejem mnogo iz svojih dragocenih zbirk. Ako se mu posreči, da nabere pri svojih predavanjih po Ameriki zadostno svoto za prihodnje afriško potovanje, bode obdaril še mnoge druge zavode svoje

domovine. — Redko slovesnost sta praznovala zakonska Prokop in Marija Müller v Sušici, namreč biserno poroko. Skupaj živita že 65 let in stara sta čez 91 let.

(Semnji po Slovenskem od 22. do 27. jan.) Na Kranjskem: v ponedeljek 22. jan. v Ljubljani (8 dni), v Višnji Gori, v Vrhpolju pri Vipavi. — Na Štajarskem: v ponedeljek 22. jan. v Mozirju v Radgoni, v Teharjih; v četrtek 25. jan. v Artičah v Slovenjem Gradcu, v Studenicah, v Koprivnici. — Na Koroškem: v četrtek 25. jan. v Št. Pavlu. — Na Primorskem: v ponedeljek 22. jan. v Sežani, v sredo 24. jan. v Boljuncu, v četrtek 25. jan. v Gorici.

Društva.

(Odbor čitalnice ljubljanske) vabi na sijajni Vodnikov ples dne 20. januarja t. l., ob osmih zvečer, v prostorih starega strelšča. Pri plesu svira slavna vojaška godba c. in kr. pešpolka Leopold II., kralj Belgijcev št. 27. Pristop imajo le društveni člani in vabljeni gostje.

(Društvo zdravnikov na Kranjskem) zboruje dne 24. t. m. ob 6. zvečer v društvenih prostorih. Vspored: I. Notranje zadeve. II. Predavanja: a) primarij dr. E. Šlajmer: kirurške demonstracije, b) primarij dr. E. Bock: kako se lečijo progresivni ulesi roženice. — P. n. društveniki se uljudno prosijo, da blagovole poslani letnino za l. 1894 blagajniku g. A. Paichel-u. Prostovoljni doneski v pomnožitev Löschnerejeve ustanove za vdove in sirote društvnikov se ob enem z zahvalo sprejemajo. — Kakor običajno vsako leto razdelila se bo tudi letos Löschnerejeva ustanova. Prošnje, katerim mora biti pridejan ubožni list, poslani je do 15. februarja 1894 vodstvu društva zdravnikov na Kranjskem v Ljubljani, dr. Fr. Keesbacherju.

Narodno gospodarstvo.

Lovski zakon.

(Dalje.)

Druga točka se pa glasi: „Oškodba na zrelih, ali že požetih, pa še ne spravljanih pridelkih ni povrniti tedaj, kadar se dokaže, da bi pridelki ob času, ko je škoda nastopila, pri pravilnem gospodarstvu lahko bili, ali da bi morali biti že spravljani, ali, v kolikor se gre za pridelke, ki se lahko hranijo tudi pod milim nebom, da se niso ukrenile take neredbe, s kakoršnimi dober gospodar takšne pridelke zavaruje zoper škodo po divjačini.“

Ti dve točki se morate odstraniti iz načrta. Dokler bode zakon zahteval, da mora kmetovalec zavarovati svoje pridelke pred divjačino, se bodo slišale vedne tožbe zoper lovski zakon, kakor so bile že leta in leta na dnevnem redu. Treba je bilo samo jedenkrat biti pri obnem zboru kmetijske družbe, in slišalo se je, kako posamezne kmetijske podružnice prosijo, naj porabi glavni odbor kmetijske družbe ves svoj vpliv, da se prenaredi lovski zakon, zlasti oziroma poravnave škode narejene po divjačini.

Zato se moramo res čuditi, kako je mogel reči pri lanskem zasedanju poslanec vitez Langer, da ljudstvo ne čuti potrebe novega lovskega zakona. („Wiewohl aus der Mitte der Bevölkerung ein Bedürfnis darnach nicht laut geworden ist.“)

Ako ne odpadete obe zgoraj omenjeni točki, bode kmetovalec ravno tako izročen na milost za kupnika lova, kakor dosedaj. Kakšne naj bi pa bile „odredbe, katere so vsled svojega svojstva dejanjsko primerne, pod navadnimi okolnostmi zabraniti škodo po divjačini?“ Potrebno bi bilo, da bi se razpisala nagrada za rešitev tega vprašanja. Stavim pa, da je dva jednako ne bodeta rešila. Kadar bode, recimo, sadjerejec naznanil svojo škodo, bode komisija, ki bode prišla vsled novega zakona na lice mesta, pred vsem se morala prepričati, ali so pa bila drevesca v resnici zavarovana in kako so bila zavarovana. Nekateri jih mažejo s smodnikom, drugi s krvjo in žolčem, tretji jih zavezujejo s slamo, četrti jih ograjajo s kolci itd.

Ali so pa vsa ta sredstva „dejanjsko primerna“, škodo zabraniti?

Komisija lahko določi, da ne, in sadjerejec bo imel poleg sramote še velike troške. Ako jih namaže, lahko dež mazilo spere, in zajec bode drevesca objedel. Slamo ali kole zamore zlobna roka ali pa tudi hnd vihar odstraniti, in drevesce potem ni zavarovano.

V „Vrtnarju“ smo brali, da je lansko zimo nekemu učitelju v drevnici zajec popolnoma uničil 700 sadnih dreves. Drevesnica je bila zagrajena,

toda burja je toliko snega nanesla za plot, da je zajec lahko prišel v drevnico.

Učitelj je zahteval povrnitev škode, toda komisija je opazila, da je pri ograji mankalo jedne deske, in zaradi tega ni učitelj dobil odškodnine. In če bi bila ograja že stara, pa bi jo burja prevrnila, kar je prav lahko mogoče, zlasti po Notranjskem, ali bode komisija spoznala, da so odredbe takšne, da so primerne, zabraniti škodo?

(Dalje sledi.)

Telegrami.

Praga, 19. januarja. Danes zaslišani zatoženci največ taje. Ker so se nedostojno obnašali, je predsednik ukazal odpeljati jednega zatoženca, kar je vzbudilo ugovarjanje zatožencev in zagovornikov. Predsednik je opominjal k redu in umaknil svojo odredbo na nujno prošnjo zagovornikov. Za „Omladino“ se je izvedelo iz izpovedi zatoženca Legnerja, koga je policija zaslišavala zaradi poneverjenja. Danes Legner preklicuje, kar je tedaj trdil in pravi, da ga je ječar bil le upijanil. Predsednik ga opomni, da je pred preiskovalnim sodcem ravno isto izpovedal, če tudi gotovo ni dobil nobene pi-jace.

Praga, 20. januarja. V pravdi proti „Omladini“ danes zaslišana zatoženca Novak in Kasik tajita vsako udeležbo pri družbi in preklicujeta, kar sta izpovedala v preiskavi.

Pariz, 19. januarja. V hiši št. šte. 8 v „Rue Delud“ v Neuilly-ju, v kateri stanuje poleg drugih ljudij vrednik „Cocarde“, Duret, je po noči ob 11. uri bila eksplozija. Dve ženski, ki sta ravno hoteli v hišo, sta se močno prestrašili, ali poškodovani pa nista. Bombo našli so v neki zidni odprtini pri vratih. Žveplena rumena pega na zidu je jedini sled eksplozije.

Rio de Janeiro, 13. januarja. Pri Nietheroyu je bil boj med vladnimi četami in vstaši. 50 vojakov je palo. Boj je ostal neodločen.

Premovana tinktura za želodec lekarja Piccolija v Ljubljani je rahlo dijetno sredstvo, katero črev ne draži. Vpliva na prebavljajoče organe in okrepeva njih krožeče gibanje. Steklenica velja 10 kr. 584 2 10-4

Popolnoma svilene tiskane foularde od 85 kr. do gld. 3-65 meter — (kacih 400 različnih baž) — potem **orono, belo in barvasto** svileno blago od 45 kr. do gld. 11-65, gladko, progasto, prižasto, vzorčasto, damasti itd. (kacih 240 različnih baž in 2000 različnih barv, načrtov itd.) poštnine in carine prosto. Vzorec pošljejo se z obratno pošto. Pisma veljajo 10 kr., dopisnice 5 kr. v Švice.

Tovarna za svileno blago G. Henneberg (10 2) (o. in kr. dvorni založnik v Curihu (Zürich). (16-1)

KATOLIŠKI SKLAD.	
Za „katoliški sklad“ prejeli smo nadalje od p. n. domoljubne gospode nastopne darove:	
Neimenovan z geslom: „Deus providebit“ 200 kron	gld. 100—
Miklavžev dar v dobri hiši	9—
Alojzij Stroj, kapelan v Črnem Vrhu nad Idrijo	2—
Josip Meglič, kurat v Barbani v Istri	6—
Avguštin Sinkovec, kapelan v Žužemberku, mesečnino za december 1893	5—
Stava „sytofagov“ 1 krona	—50
Ivan Kregar, pasar v Ljubljani, mesečnino za oktober, november in december 1893 po 1 krono	1-50
Leopold Gestrin, župnik v pokoju v Ljubljani, prvi prispevek za leto 1894	10—
Stava K. in O. 1 krono	—50
Josip Pristov, ekspozit v Ribnem pri Bledu	3—
Neimenovan, mesečnino za oktober, november in december 1893	3—
Ivan Kregar, pasar v Ljubljani, novoletno darilo, 4 krono	2—
Dr. Josip Dolenc, profesor bogoslovja v Ljubljani, dopolnilo letnino za 1893	20—
P. Maksimilijan Pivec, ekonom in blagajnik benediktinskega samostana v Admontu na Zgornjem Štajerskem	10—
Ignacij Zupanec, kapelan v Predosljih	5—
Dobljena stava 1 krono	—50

Dr. Anton Mahnič, profesor bogoslovja v Gorici, mesečnino za oktober, november in december 1893 in januarij, februarij in marc 1894 . . . . . gld. 30—
Rojak-težak iz tujine . . . . . 5—
Frančišek Birk, mestni kapelan v Kranju, mesečnino za januarij in februarij 1894 . . . . . 10—

O priliki najvišjega odlikovanja stolnega prošta dr. Leonarda Klofutarja z vitežkim redom železne krone III. vrste pri slavnostnem obedu zbrani p. n. gospodje zložili 100 kron, od katerih je podaril slavljene sam 50 kron . . . . . 50—

Mili Bog povrni vsem velikodušnim darovalcem tisočero ter jim obudi mnogo posnemalcev!

V Ljubljani, dne 10. januarja 1893.

Josip Šiška,

tajnik „izvršujočega odseka“.

Darovi za „katoliški sklad“ naj se blagovolijo posiljati pod naslovom: **Josip Šiška, knezoškofjski tajnik v Ljubljani.**

Umrli so:

18. januarja. Andrej Kuclar, delavec sin, 2 meseca, sv. Petra cesta 67, božjast.

Tujci.

19. januarja.

Pri Maliču: Ana pl. Novakowsky iz Gradca. — Jos. Baroch; Blau, Glas, Sima, Schneider, trgovci, z Dunaja. — Viljem Fuchs, trgovec, iz Jablonca.

Pri Slomu: Geyer, tovarnar, iz Linca. — Schumi iz Divače. — Jos. Kosirnik iz Radovljice. — Devčić, odvetnik, in Mijo Herzog iz Zagreba. — Moravec iz Gratwein-a. — Reiner in Milhofer, potovalec; Balan z Dunaja. — Bürger, potovalec, in Rautnik, trgovec, iz Gradca. — Kindt, trgovec, in Smolka iz Prage.

Pri avstrijskem caru: Subic, slikar, z Dunaja. — Debevc, šivilja, iz Begunj.

Pri bavarskem dvoru: Leopold Pressburger, potovalec, z Dunaja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celsiusja			
7. u. jut.		736 3	0 4	sl. vzh.	oblačno	2-10
19 2. u. pop.		737 5	3 6	sl. szap.	megla	dež
9. u. zveč.		739 8	2 0	"	"	"

Srednja temperatura 2-0, za 4-6° nad normalom.

Zahvala.

Dne 14. t. m. je bil Starem Trgu v prostorih g. Petsche-ta „lovski venček“, čegar čisti dohodek v znesku 15 gld. se je podpisaneu izročil za nakup učil revni šolski mladini. Za ta blagodušni dar se prirrediteljem „venčka“ in vsem udeležencem v imenu revne šolske mladine kar najsrčneje zahvaljujem.

V Starem Trgu pri Ložu, 18. jan. 1894.

Ivan Štrifof,

načelnik kraj. šolskemu svetu.

XXXXX solidno blago XXXXX

Janeza Dogan-a

mizarski obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti šte. 15
(v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo

raznovrstnega politiranega in likanega pohištva.

Garniture, divane, madrace od 16 gld. do 40 gld., madrace na peresih 10 gld., dratene madrace 8 gld. 50 kr., pulte za mašne knjige itd. Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik z podobami zastojn in franko. 28 (12-1)

XXXXX Najnižje cene XXXXX

Avgust Mate

čevlarski mojster

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 4

priporoča se prečast. duhovščini in sl. občinstvu v obila naročanja raznovrstnega

obuvala,

katera izvršuje cenó, poštno, iz zanesljivo trpežnega blaga in po zahtevi od najfinejše do najprostejše oblike. 40 6-1

Za osnovo glavnice posebno pripravna
40/0 kronska zastavna pisma
 avstrijske
 osrednje zemlj. kreditne banke

pripoznana postavno kot sirotinskovarna in jamčevine
 zmožna. Ista so zavarovana po pravilih s hipotekarnimi
 terjatvami in vrhu tega je porok za nje akcijska glav-
 nica štirih milijonov goldinarjev.

Obresti teh zastavnih pisem so brez davkov.
 Ta zastavna pisma prodajamo brez upravnine po uradnem
 borznem kurzu. 45 (2-1)

Wechselstuben - Actien - Gesellschaft
 WIEN, **MERCUR**, WIEN Maria-
 hilfstr. 74 B.
 Wollzeile 10.

MATIJA HORVAT,
 čevljarški mojster,
 v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 32,

priporoča se prečast. duhovščini in sl. občinstvu v
 obila naročanja raznovrstnega

Obuvala

katera izvršuje cenó, pošteno, iz zanesljivo trpežnega
 blaga in po zahtevi od najfinejše do najprostejše
 oblike. 16 12-1

Kaiserjeve prsne bonbone
 ki so dobrega okusa in lajšajo kašelj, hripavost, prsni
 in plučni katar. — Pristne v zavrtkih po 20 kr. ima gosp.
Viljem Mayr, lekarničar na Marijnem trgu.

EQUITABLE
 Zjedinjenih držav zavarovalno društvo
 za življenje v Novem Yorku.

Ustanovljeno leta 1859.
 Koncesijonovano v Avstriji dne 11. oktobra 1882.
 Na Dunaju, Stock-im-Eisenplatz, v svoji palači.
 „Equitable“ je na vsem svetu
 prvi in največji zavod za zava-
 rovanje na življenje,

Računski sklep leta 1892:

I. Dohodki . gld. 100,715.593-72
 Izdatki . „ 60.404.868-35
 Prebitek . . . . . gld. 40,310.725-37

II. Premo-
 ženje . . gld. 382.650.130-02
 Obveze . „ 304,675.591-30
 Zaklad dobičkov . . . . . gld. 77,974.538-72
 Novih zavarovanj sklenjenih
 leta 1892. . . . . 501,225.790 —
 Zavarovanega kapitala kon-
 cem leta 1892 . . . . . 2,127,405.613 —
 Avstrijskim zavarovancem posebna garancija je velika
 društvena palača „Stock-im-Eisen“ na Dunaju,
 katera je vredna gld. 2,300.000 —.

Vspehi
 dvajsetletnih l. 1893. plačilnih tontin*) (polie
 z dvajsetletnim nabiranjem dobička) društva
 „Equitable“.

A. Navadno zavarovanje za slučaj smrti. Tabela I.

Starost	Vsota plačanih premij	Vrednost police v gotovini	Polica oproščena premij in plačila za slučaj smrti
30	gld. 454—	gld. 532—	gld. 1140—
35	527-60	644—	1220—
40	626—	789—	1340—
45	759-40	984—	1500—
50	943-60	1274—	1770—

B. Zavarovanje za slučaj smrti z dvajsetletnimi premijami. Tabela II.

Starost	Vsota plačanih premij	Vrednost police v gotovini	Polica oproščena premij in plačila za slučaj smrti
30	gld. 607-20	gld. 855—	gld. 1830—
35	681-60	976—	1850—
40	776-60	1128—	1910—
45	900-60	1329—	2030—
50	1087-60	1619—	2250—

C. Zloženo dvajsetletno zavarovanje za slučaj smrti in za ućakanje. Tabella X.

Starost	Vsota plačanih premij	Vrednost police v gotovini	Polica oproščena premij in plačila za slučaj smrti
30	gld. 970-60	gld. 1619—	gld. 3470—
35	995-80	1653—	3140—
40	1035-60	1712—	2900—
45	1100-80	1817—	2770—
50	1209—	2013—	2800—

Kakor kažejo zgoraj navedene številke, povrnejo se po tako zvanem tontinskem sistemu zavarovancu poleg tega, da je bil skozi 20 let brezplačno zavarovan, po tabeli I. vse vplaćane premije z 2 $\frac{1}{4}$ % do 4 $\frac{3}{8}$ %, po tabeli II. s 4 $\frac{1}{8}$ % do 5 $\frac{3}{8}$ %, po tabeli X. s 6 $\frac{3}{8}$ % do 7 $\frac{1}{8}$ % jednostavnimi obrestmi.

Police premij oproščene pa reprezentujejo dvojno do öveterno vsoto vplaćanih premij.

Pojasnila daje generalni zastop za Štajersko, Koroško in Kranjsko v **Gradcu**, in 449 4-3
glavni zastopnik za Kranjsko:
ALFRED LEDENIK
 v Ljubljani, Mestni trg 25.

*) Tontina imenuje se nabiranje skozi gotovo vrsto let in razdelitev dividend ali dobička po nekem posebnem sistemu, ki ga je izumil in prvi uvedel v Franciji Italijan Lorenzo Tonti l. 1653.

Umetne zobe in zobovja
 stavlja na način, ki ne provzroči ni-
 kakih bolečin, ter opravlja vse zobne
 operacije in zobna plombovanja

A. PAICHEL,
 (108) 50 zobozdravnik
 pri Hradskega mostu I. nadstr.

Podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup
 prireja lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolje priznani in priporočani prsni sirup raztoplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljuje fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. Cena steklenici Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi ime ti, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj te sorej vselej izrečno Herbabnyjev apneno-železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stejeća oblastveno protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 599 20-7 97 4-20

O srednja razpošiljalnica za provinije: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ **JULIJA HERBABNY-ja**, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: v Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl. Trnkóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodám, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar. F. Prodám, M. Mizzam, drog.; v Brezjah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladoviez; v Št. Vidu: A. Reichel; na Trbižu: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina. B. Biasoletto, J. Seravallo, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Črnomlju: J. Blažek; v Velikovcu: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Olepšave za razne prilike.
KAROL BIENIUS
 sedaj na Dunaju, I., Singerstrasse št. II, Mezzanin.
 Telefon 4929. 59 6-5

Najnižje tovarniške cene na debelo.

Velikanska novost! Žareče in kristalne kroglice in jajca po 12 kr. in dražje.
 Naravnost vpeljani japonski lampijoni za božična drevesca, mićno transparentni po 6 kr.
 Čudovito se sukajoće kroglice po 3 kr., plodovi po 8 kr., orehi po 6 kr., jajca po 10 kr. in dražje, popolnoma obvita s srebrnimi nitkami.
 Prekrasne novosti steklenih plodov in mićnih fantazijskih obeškov v jako lepo spreminjajoćih se barvah. Narejene so tako, da se otroci ne poškodujejo, če se razbijejo. Karton z 12kom. 30 kr. in dražje.
 kakor angelji in zvezde za vrh drevesca kom. po 8 kr. in dražje. Plastićni plavajoći božični angelji po 15 kr. in dražje.
 Ceniki tisoćerih lepih in najnovejših olepšav za božična drevesca zastoj.
Nikjer nimam podružnice.

Podpisani priporoča velećastiti duhovščini in slavnemu občinstvu

čebelno-voščene sveće
 za cerkev, procesije in pogrebe,
 614 10-6 gospodom trgovcem

voščene zvitke in mёд
 za prodajo v skafih po 15, 20, 40 kg težkih prav po ceni. Za čebelarje

izvrstni garantirani pitanec
 v skatljah po 5 kg & kg 50 in 60 kr., skatlja 30 kr., pošilja se po pošti proti povzetju ali predplaćilu.
 Dobiva se mёд v satovji in pitanec v skafih po 20-40 kg prav po ceni.

Za birmo, Božič, Miklavža itd. prodaja raznovrstno medenino na debelo in drobno.

Zaloga in prodaja
brinja in brinjevca
 liter gld. 1-20, medeno žganje liter 1 gld., vse je lastni izdelek.

Kupuje tudi vsaki čas mёд v panjih, sodćkih, kakor tudi vosek in suho satovje, po kolikor mogoće visoki ceni.

Za obila naročila se topla priporoća in zagotavlja toćno in pošteno postrežbo

Oroslav Bolencec,
 svećar in lećtar, trgovina z medom i voskom,
 Ljubljana, Gledališćne ulice 10.

Velika zaloga vina.

Dominik Trojanšek,
 veliki posestnik,
 v Gorici, Via Municipio št. 8,

priporoća se posebno ćast. duhovščini in drugim gospodom, ki želé imeti v resnici zanesljivo 598 16-9

dobro vino
 belo in ćrno. Vsem naroćiteljem vina zagotavljam najnižje cene in najboljše blago. Imam izvrstno „rebulo“ iz goriške okolice, posebno dobro istrijsko vino „teran“ in posebno izvrsten „refoško“ v steklenicah iz l. 1889.
 Pokušnja pošilja se prosto.

Natorni istrijski ćrni teran.

Koverte s firmo
 priporoća
Katoliška Tiskarna
 po nizkej ceni.

Stari trg št. 21 **Jakob Zalaznik** Stari trg št. 21
 v Ljubljani

priporoća p. n. občinstvu in ćestitim lastnikom in zakupnikom restavracij, krćem, gostiln in kavarn svojo bogato vsaki dan trikrat svežo zalogo vsakovrstnih izdelkov spadajoćih v pekovski oziroma sladćićarski obrt

Od 6. t. m. dalje dobivajo se vsaki dan tudi sveži, slastni in ukusni
pustni krofi

Prodajam na debelo in v steklenicah.

Razpošiljam na vse kraje.

Razglas.

Pobiranje pasjega davka za 1894. leto pričelo se je s 1. januarjem letos in je plačati ta davek v okrožju ljubljanskega mesta od vsakega psa, izimši one, kateri so za varstvo samotnih posestev neobhodno potrebni. Lastniki psov naj si najpozneje

do 1. svečana t. l.

preskrbé letošnje marke, katere se dobé pri mestni blagajnici proti plačilu

4 gold. a. v.

Z ozirom na § 14. zvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka se lastniki psov opozarjajo, naj v pravem času vplačajo takso, ker bode konjač od 1. svečana letos počenši, vse one pse polovil, kateri se bodo na ulicah nahajali brez letos veljavne marke.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 2. januarija 1894.

Razpis službe.

Pri deželnem knjigovodstvu v Ljubljani izpraznjena je služba

deželnega knjigovodje

z letno plačo 1400 gld., aktivitetno doklado 240 gld. in s pravico do štirih vpokojnino nevštevnihih petletnic po 100 gld. — Prošnje za to službo naj se pravilnim potom

do 12. februvarja 1894

posljejo podpisnemu deželnemu odboru, morajo pa biti podprte z dokazili o vsposobljenosti, o starosti, o znanju slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi ter o vseh drugih merodajnih osebnih razmerah prošilcevih.

Od deželnega odbora kranjskega.

v Ljubljani, dné 10. januarja 1894.

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski naznanja

1. Imeniki k letošnjemu novačenju poklicanih v letih 1873, 1872 in 1871 rojenih domačih mladeničev bodo razgrnjeni v magistratnem ekspeditu

od 18. do vštetelega 26. januarja t. l.

v ta namen, da jih vsakdo lahko pregleda, in

- ako bi kdo izpuščen ali napačno vpisan bil, to naznani;
- zoper reklamacije novačenju podvrženih ali zoper njih prošnje za priznanje v §§ 31—34 vojnega zakona navedenih ugodnosti ugovarja in ugovore tudi dokaže.

2. Žrebanje onih novačenju podvrženih mladeničev, ki so bili rojeni 1873. leta, vršilo se bo dné 29. januarja t. l. ob 11 uri dopoldne v magistratnem ekspeditu. Žrebanja vdeležiti se je vsakateremu dovoljeno.

Mestni magistrat ljubljanski,
dné 10. januarja 1894.

Londonska kava

je pražena in zmlata iz prezrelih kavinih zrn, drobirja in odpadkov finih kavinih vrst, kakor Jawa, Ceylon, Domingo, Guatemala, ki se nabere pri luženju in izbiranju v Angliji, ako finega okusa, aromatična in močna.

Ploščinaste pušice za poskušnjo

po 4 kilo čiste vsebine se pošiljajo po pošti proti povzetju gld. 4-80 že zaearinjene in poštnine proste v vse kraje Avstro-Ogerske.

60 15-13

R. MAITI v Kopru.

Uradne
in trgovske

KOVERTE

s firmo priporočá
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Pristne čebelno-voščene

sveče, svečice in zvitke

priporočá preč. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in sl. občinstvu

najstarejša svečarna

650 65

Fr. Šupevec

v Ljubljani, Slonove ulice.

Razpis cestne zgradbe.

Okrajnocestni odbor Ribniški v Sodražici naznanja, da se bo zaradi

oddaje zgradbe nove ceste

iz Hriba do Sodražice

vršila dné 5. februvarija 1894. l. ob 10. uri dopoldne v občinski pisarni v Sodražici javna zmanjševalna dražba z izključno cenou 41.921 goldinarjev.

Podjetniki, kateri bi hoteli zgradbo dražiti, vabijo se k dražbi s pri stavkom, da bo treba vsakemu ponudniku pred pričetkom zgradbe v roki načelnika dražbene komisije izročiti 5% varščino od izključne cene, t. j. znesek 2100 gld., bodisi v gotovini bodisi v hranilničnih knjižicah ali v državnih vrednostnih papirjih.

Vsi podatki, kateri zadevajo zgradbo, zlasti načrti, proračuni in pogoji se lahko vpogledajo vsak dan ob navadnih uradnih urah v občinski pisarni v Sodražici.

Podjetniki, ki so zadržani udeležiti se osebno javne dražbe, smejo

do 5. februvarija t. l.

do pričetka ustne licitacije okrajno-cestnemu odboru poslati tudi zapečatené in pravilno kolekovane pismene ponudbe, katere pa morajo imeti na zavitku napis: **Zgradba nove ceste iz Hriba do Sodražice.**

Takej ponudbi se mora priloziti varščina v znesku 2.100 gld., in je navesti ime, opravilo in tivališče ponudnika. V ponudbi mora se dalje natančno s številkami in besedami zapisati ponudbena svota, eventualno popust ali doplačilo v od-totkih od izključne cene. Tudi mora biti v njej izjava, da se ponudnik brez pridržka podvrže dotičnim stavbinskim pogojem.

Okrajnocestni odbor Ribniški

v Sodražici dne 16. januarja 1894.

Jurij Drobnič,
načelnik.

S. Kneipp

Previdnost!

1 626 24-2

Objava.

Sladna kava, katero izdeluje tvrdka Frana Kathreinerja in naslednikov v Stadlau-Dunaju, ima zares pred drugimi izdelki merodajno prednost, da ima prav kavi podoben okus in je torej najboljše nadomestilo za zdravju škodljivo navadno kavo.

Jaz torej morem vsakemu priporočati popolnoma okusni in zdravi Kathreinerjev izdelek in opetovalno izjavljam, da sem zaradi teh prednostij dal gospodu Francu Kathreinerju pravico, pod mojim imenom svoj slad, kavo v celih zrnih, prodajati, zatorej nema nobena druga firma jedine pravice posluževati se mojega imena. S. Kneipp, kat. župnik.

Tudi kot dodatek k navadni kavi se Kathreinerjevi Kneippa sladni kavi odkazuje prvo mesto, ker ima svojstva, katerih dosedanji surrogati nikogar nimajo.

Vzemite le bele originalne zavitke s podobo gosp. Kneippa in z imenom **Kathreiner!**

Odlikovan s srebrno kolajno v Gorici 1891.

Podpisani priporočá velečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbništvom ter slavnemu občinstvu

pristine garantirane čebelno-voščene

SVEČE.

Voščene zvitke, sveče nižjih vrst za stransko razsvetljava v cerkvah in za pogrebe. Kadilo lakrima, stenj in stekla za večno luč.

Za pristnost sveč, katere nosijo protokolirano tvorniško znamko, jamčim s 100 gld. = 200 kron.

Nadejaje se obilnih naročil zagotavljam točno postrežbo po mogoče nizki cení.

Z odličnim spoštovanjem

J. KOPAČ, svečar

Solkanska cesta 9 v Gorici.

Odlikovan s srebrno kolajno v Gorici 1891.

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

URAR, 620 26-6

na Dunajski cesti v Ljubljani,
priporočá svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu,
ravno tako tudi

**nihalnih, stenskih
in budilnih ur**

in le dobre do najfineše kakovosti po najnižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih nihalnih, stenskih in budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Solidne, zložne
močne in
čudovito cenene

stole

vsake vrste ponuja
prva kranjska tvornica
za upogneno pohištvo
samo iz napejenega ma-
sivnega lesa.

Jos. Verbič-a
v Bistri,
pošta Borovnica.
(230 52-39)

Naznanilo otvorjenja filijale trgo-
vine z moko in priporočilo.

P. n.
Usojam si javljati cenjenim svojim dosedanjim naročiteljem, zlasti prečast.
duhovščini in stanovnikom vrhniškim in iz okolice, da sem otvoril
v četrtek dne 11. januarija t. l.

trgovino z moko

na Vrhniki, v Golobovi hiši.

Priporočam se ob tej priliki vsem v obila naročila, zagotavljajoč uljudno
postrežbo z dobrim blagom, pošteno vago in nizko ceno.

Večja naročila vsprejemam in izvršujem kot doslej i nadalje
v Ljubljani, Križevniški trg šte. 1.

Velespoštovanjem

Ivan Fajdiga.

34 3-3

Pri zlatem drž. jabolku. **J. Pserhofer** Zum goldenen Reichsapfel.

lekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej univerzalne kroglice imenovane, so staroznano zdravilno sredstvo. — Ze mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh kroglic velja: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoj s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri nefrankovanej pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, velja s poštne prosto pošiljati: 1 zavoj kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoji 3 gld. 35 kr., 4 zavoji 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Manj nego jeden zavoj se ne more odposlati.) — Prosi se, da se zahtevajo izrečno **J. Pserhoferja** kri čistilne kroglice in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski pečat **J. Pserhofer** in sicer v rdeči barvi.

Balm za ozebljine **J. Pserhoferja**, 1 lonček 40 kr., s franko pošiljati-
vijo 65 kr. — Trpotčev sok proti kavaru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd., 1 stekl.
50 kr. — Ameriška maža za protin, 1 lonček 1 gld. 20 kr. — Prašek proti po-
tenju nog, škatljica 50 kr., s frankovao pošiljati 75 kr. — Balm za gušo,
1 flakon 40 kr., s franko pošiljati 65 kr. — Zdravilna esenca (Praške kap-
ljice), proti sprijenemu želodcu, slabej prebavljivosti itd., 1 stekl. 22 kr. — Angleški
čudezni balm, 1 steklenica 50 kr. — Fijakarski prašek, proti kašlju itd.,
1 škatlja 35 kr., s frankovao pošiljati 60 kr. — Tannohinin-pomada **J. Pser-
hoferja**, najboljšo sredstvo za pospeševanje las, 1 škatljica 2 gld. — Univerzalni
obliž prof. Steudel-a, sredstvo primerno ranam, oteklinam itd., 1 lonček 50 kr., s
s frankovao pošiljati 75 kr. — Univerzalna čistilna sol A. W. Bulrich-a,
domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljanja, 1 pak. 1 gld.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu-
in inozemske farmacevtilne specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na
zahtevanje točno in po ceni preskrbē.

Pošiljatve po pošti zvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa
tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštni nakaz-
nici), je poština dosti nižja, nego pri pošiljativah s povzetjem.

Zgoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi 625 12-5
v Ljubljani pri G. Piccoli-ju.

Zahvala.

Moj pokojni soprog gospod Josip Bernard, trgovec in po-
sestnik v Ljubljani, je bil zavarovan pri c. kr. priv. zavarovalni
družbi na življenje

„Avstrijski Phönix“ na Dunaju

za 20.000 gld.

Imenovana zavarovalnica izplačala je danes to svoto po njenem
glavnem zastopu v Ljubljani v korist mojim otrokom
brez vsakega odbitka, vsed česar si štejem v dolžnost, ome-
njeni družbi za njeno kulanco izreči tem potom javno
zahvalo in jo vsakomur najtoplejše priporočati.

V Ljubljani, dne 20. januarija 1894.

46 1 Zofija Bernard.

Velečastii duhovščini in cerkvenim predstojništvom priporočam podpisana
svojo izborno zalogo mnogovrstnega blaga za vsakoršno

cerkveno obleko

dalje krasno in trpežno izdelane

mašne plašče, pluvijale, dalmatike, bandera,
zastave, baldahine in banderčke pred sv. R. Telesom.

Razno blago za cerkveno perilo, istotako že izgotovljeno, kakor: albe,
koretije, korporale in raznovrstne rutice imam vedno v veliki izbiri v zalogi.
Naročila na vezenje izvršujem točno ter preskrbim zameno, popravo
in prenovljenje starega cerkvenega oročja.

V zalogi imam tudi pasarske cerkvene izdelke, n. pr.:
monštrance, svetilnice, križe, svečnike,
kelihe, lestence itd.

ter izvršim naročila pošteno, točno in po primerno mogoče nizkej ceni.

Velespoštovanjem 624 12-7

ANA HOFBAUER v Ljubljani.

Zaloga in zavod za izvršitev oblek za prečast. duhovščino
„pri rudečem križu“ 623 52-5

Viljema Skarda

IV., Wattergasse I, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28
priporoča za zimo 1893/94:

Gorko zimsko obleko
za duhovnike
kot: Havelock, zimske
suknje, ovratnike k
plaščem, duhovniške
suknje, telovnike z
rokavi, zimske hlače
itd., dalje vsakovrstne
kožuhe za potovanje in
mestno uporabo, zimske
čepice, zimske roka-
vice itd. itd.

Liturgično opravo
natančno po cerkvenih
predpisih izvršeno:
birete, kolarje, naprs-
nice, vsakovrstne du-
hovniške čepice.
Paramente preskrbuje
po najnižji ceni.
Izvršuje se točno, iz naj-
boljšega, trpežnega blaga,
natančno izdelano; neuga-
jajoče vzame se nazaj.

Plačnje se tudi na obroke. — Blago po meri je na razpolago.
Ceniki in vzorci na zahtevo brezplačno.

Dunajska borza.

Dne 20. januarija.		Dne 19. januarija.	
Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld 05 kr.	Ogerska ziata renta 4%	117 gld 55 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	79 80	Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	94 95
Zlata renta 4%, davka prosta	119 85	4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	145 50
1% avstrijska kronina renta, 200 kron	97 05	5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	160 50
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1020	Državne srečke l. 1864., 100 gld.	195 50
Kreditne akcije, 160 gld.	852 75	Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 40
London, 10 funtov strl.	125 15	4% kranjsko deželno posojilo	97 60
Napoleondor (20 fr.)	9 96 1/2	Kreditne srečke, 100 gld.	194 50
Cesarski cekini	5 90	St. Genois srečke, 40 gld.	70 50
Nemških mark 100	61 35		
		4% srečke dunajske parobrodne družbe	140 gld. — kr.
		Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	18 25
		Rudolfove srečke, 10 gld.	23 —
		Salmove srečke, 40 gld.	71 —
		Waldsteinove srečke, 20 gld.	48 —
		Ljubljanske srečke	23 50
		Akcije angio-avstrijske banke, 200 gld.	155 50
		Akcije Ferdinandove sev. želez, 1000 gl. st. v. 1920	—
		Akcije južne železnice, 300 gld. sr.	108 50
		Papirnih rubeljev 100	135 —

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšeza dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarska delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojamila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.